

Comrade Corbyn

Helmersen, Ole

Document Version
Final published version

Published in:
Anglo-Files

Publication date:
2016

License
Unspecified

Citation for published version (APA):
Helmersen, O. (2016). Comrade Corbyn. *Anglo-Files*, (179), 85-88.

[Link to publication in CBS Research Portal](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us (research.lib@cbs.dk) providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Download date: 11. Dec. 2024

Comrade Corbyn

Ole Helmersen

Journal article (Publishers version)

CITE: Comrade Corbyn. / Helmersen, Ole. In: Anglo-Files, No. 179, 02.2016, p. 85-88.

Uploaded to [Research@CBS](#): December 2016

Af Ole Helmersen,
Associate Professor, CBS

Comrade Corbyn

“The next Labour leader will struggle to persuade that they can do more than fail better”¹

Britisk politik bød på to store overraskelser i 2015. Først vandt David Cameron og De Konservative, mod alle meningsmålingers forudsigelser, valget til Underhuset den 7. maj. I modsætning til parlamentsperioden 2010-2015, hvor De Konservative måtte regere i koalition med LiberalDemokraterne, vandt De Konservative et absolut (om end spinkelt) flertal. Derefter valgte Labour, efter at Ed Miliband havde trukket sig som partileder ovenpå det største nederlag for partiet siden 1983, den ret ukendte og stærkt venstreorienterede Labour MP, Jeremy Corbyn, som ny formand den 12. september. Ukendt betyder ikke, at han var et ubeskrevet blad. Han har været medlem af Underhuset siden 1983, men han har aldrig beklædt en ministerpost eller en post i et skyggekabinet eller nogen anden tillidspost i parlamentet. Til gengæld har han stemt imod partilinjen i Labour mere end 500 gange i sin godt 30 år lange karriere som parlamentsmedlem.

Det følgende skal handle om hvorfor Jeremy Corbyn blev valgt i stedet for én af de tre mere midtsøgende modkandidater; om hvad han står for politisk, og hvilke muligheder han har for at transformere Labour (igen, igen); om hans ledel-

Jeremy
Corbyn

Wikimedia Commons

sesstil; og om han bliver væltet som partileder inden næste valg og om han, hvis han bliver siddende, har en chance for at føre Labour til sejr over De Konservative i 2020.

Jeremy Corbyn vandt den største sejr (60% af stemmerne mod hhv. 19%, 17% og 4,5% til de tre andre kandidater) nogen nyvalgt leder af Labour nogensinde har vundet i et formandsvalg. Da han stillede op til valget og bogstaveligt talt kun nogle få minutter før kandidatfristen udløb den 12. juni havde sikret sig de nødvendige stillerunderskrifter, regnede han efter eget udsagn ikke selv med, at han kunne vinde. Hans begrundelse for at stille op var i det mindste at fremprovokere en debat om en alternativ politiske linje som modsætning til de små forskelle, der var mellem de tre andre formandskandidater: Andy Burnham, Yvette Cooper og Liz Kendall.

Der er to hovedårsager til, at Corbyn vandt formandsvalget. Den ene teknisk; den anden indholdsmæssig. Labour ændrede reglerne for, hvordan partiet vælger formand efter formandsvalget i 2010. Forud for det valg benyttede man

¹ Således lød overskriften til en artikel i *New Statesman* den 5. juni, dvs. en uge før resultatet af, hvem, der var kandidater til Labours formandsvalg, blev offentliggjort den 12. juni.

et system med delvis vægtning af stemmerne til blandt andet gruppen af parlamentsmedlemmer og til fagforeningerne. De nye regler, som blev benyttet for første gang ved formandsvalget i 2015, er mere enkle, idet det er et såkaldt *OMOV-system* – *one member, one vote* system uden nogen form for vægtning af stemmer. Samtidig gjorde man det muligt for folk at melde sig ind i en ny form for medlemskab end et fuldt medlemskab, med stemmeret ved formandsvalg, mod at betale et beskedent kontingent (£3). Det benyttede mange især yngre venstrefløjaktivister sig af, og det fik afgørende indflydelse på valget af Corbyn.

Den anden og nok væsentligste årsag til valget af Corbyn er, at Labour befinder sig i en politisk og indholdsmæssig krise og har gjort det længe. Det har ikke været i stand til at genskabe sig selv oven på de meget succesrige år med New Labour, hvis succes måles på evnen til at tilegne sig regeringsmagt. Og det gør den for et parti som Labour.

Partiet har ikke længere det nationale budskab, som det har haft de fleste gange, hvor det tidligere har genvundet regeringsmagten fra de Konservative; et nationalt budskab som betød at partiet kunne gå til valg som en form for '*one-nation Labour Party*' med bred appel til vælgersegmenter og til alle dele af landet. Det var tilfældet i 1945, da Clement Attlee vandt en jordskredssejr over den ellers meget populære Winston Churchill på budskabet om fuld beskæftigelse bygget på en Keynesiansk økonomisk politik samt opbygningen af en "fra vugge til grav" velfærdsstat. Det var tilfældet i 1964, da Labour genvandt regeringsmagten under Harold Wilson på et budskab om modernisering, og det var tilfældet, da Tony Blair genvandt magten i 1997 efter 18 års ubrudt konservativt styre med slagnummeret om 'den tredje vej'.²

Efter fem år med Ed Miliband stod partiet i 2015 uden et sådant samlende politisk projekt. Ed Mi-

liband og hans regering forsøgte i løbet af koalitionsregeringens fem år med en hård sparepolitik at formulere en alternativ version af, hvordan Labour ville håndtere bl.a. den økonomiske politik, men det lykkedes ikke at formidle budskabet til befolkningen; formentlig fordi det ikke markerede en synlig forskel ift. til de to koalitionspartier. Derudover blev valget en katastrofe for Labour, fordi partiet helt mistede Skotland, og står tilbage som et parti, som stort set kun får valgt parlamentsmedlemmer i de store byområder i England, i dele af Wales og i spredte valgkredse i det nordlige England.

Hvad tilbyder Corbyn?

Labour er i krise, fordi det ikke har et overbevisende svar på De Konservatives fortsatte påstand om '*nødvendighedens økonomiske politik*' om, at der kun er en hård sparepolitik som mulighed til at håndtere den store statsgæld og de løbende budgetunderskud, som især finanskrisen skabte. Labour formulerede ikke et socialdemokratisk alternativ til den konservative fortælling. Det efterlod et tomrum på venstrefløj, som Corbyn udfylder. Corbyns grundlæggende politiske projekt er at bevæge Labour væk fra støtte til en markedsstyret stat til (bage) til statsstyrede markeder. Den britiske forfatter og tidligere parlamentsmedlem for Labour, David Marquand, benytter i en bog fra 2008³ som overskrifter til to hovedafsnit begreberne '*taming capitalism*' og '*taming democracy*'. I bogen dækker de to overskrifter groft sagt over hhv. perioden fra 1945 frem til slutningen af 1970'erne og den efterfølgende periode frem til i dag, domineret først af Margaret Thatchers regeringer og siden af New Labour. Corbyns projekt er at vende tilbage til igen at tæmme kapitalismen til, i hans øjne, den brede befolknings fordel. Konkret medfører dette bl.a. et behov for at skabe en *anti-austerity* fortælling som alternativ til finansminister George Osbornes '*Osbornomics*'.

² Som den engelske historiker Timothy Garton-Ash karakteriserede som '*a woolly poncho*' i en bog fra 2005 ("*Free World*")

³ Titlen på bogen er: *Britain Since 1918: The Strange Career of British Democracy*

Mange vil nok betegne Corbyn som en traditionel og, vil nogle sige, gammeldags socialdemokrat – *Old Labour* i britisk terminologi. Hans politiske analyse er, at kapitalismens fiasko – i Corbyns udlægning med henvisning til den finanskrisen, som den utæmmede kapitalisme skabte – kun kan løses gennem en stærk stat som aktiv aktør i styring af økonomien og samfundet i øvrigt. Ud over den grundlæggende fortælling om *anti-austerity* er nogle af punkterne på hans program øgede offentlige investeringer, stærk indsats mod den stærkt stigende ulighed i det britiske samfund, opgivelse af snævre og kortsigtede tilbagebetalingsplaner for landets gæld, brug af nationalisering f.eks. af jernbanerne, mv.

Er Corbyn stadig partileder ved valget i 2020?

Det er i høj grad et åbent spørgsmål, og man må nok sige, at han har en del odds imod sig. Nogle af disse har at gøre med det politiske indhold, som han står for. Andre har med ham selv som politisk leder og med stærk intern modstand mod ham blandt Labour-medlemmerne i Underhuset at gøre.

Meningsmålinger viser, at Corbyn på nogle af sine politiske mærkesager har et flertal af befolkningen bag sig – også uden for Labours kernevælgerne. Det gælder f.eks. nationalisering af jernbaner, nationalisering af energivirksomheder, forøgelse af den lovpligtige minimumsløn og forøgelse af selskabsskat. På andre mærkesager, så som afvikling af Storbritanniens atomforsvar, reduktion af forsvarsudgifter, britisk udmeldelse af NATO, fjernelse af loft over sociale ydelser, tilladelse til at lukke flere syriske flygtninge ind i Storbritannien, har han et massivt folkeligt flertal imod sig.⁴

Selv om store dele af den britiske befolkning ikke er begejstret for De Konservatives økonomiske politik, som i høj grad rammer de dårligt stillede langt hårdere end de velstillede i landet, hænger Corbyn efter Cameron, når det drejer sig om tillid til deres forvaltning af en ansvarlig økono-

misk politik. Det er det ikke så meget nyt i. Sådan er det som oftest i sammenligninger mellem Labour-ledere og konservative ledere. Men når man erindrer, hvor godt det lykkedes for De Konservative at fremstille Ed Miliband som økonomisk uansvarlig i valgkampen op mod valget i maj 2015, kan man nok vente samme behandling af Corbyn i den næste valgkamp – og længe inden da. Og med Corbyns politiske profil vil De Konservative formentlig finde det endnu nemmere at bruge deres mediedominans til at tegne dette negative billede af Jeremy Corbyn.

Ud over de egentlige politiske sagsområder er Corbyn, og Labour, oppe imod et næsten uoverstigeligt problem med rod i det britiske valgssystem. For at vinde næste valg skal Labour erobre næsten 100 nye valgkredse. Da partiet i forvejen vinder de fleste kredse i de store byområder, skal de fleste af disse nye kredse tages fra De Konservative i valgkredse i England. Hvis Labour igen kan gøre sig gældende i Skotland, reduceres behovet for at tage kredse fra De Konservative, men dette må betragtes som nærmest umuligt pga. af den stærke position som Det Skotske Nationalparti har i Skotland. Så man kan sige, at det at han vandt formandsvalget i Labour var den nemme opgave. At vinde et valg ser, af bl.a. ovennævnte årsager, nærmest uoverstigeligt ud, medmindre der indtræffer begivenheder, som helt afgørende rykker på befolkningens (især middelklassens) politiske synspunkter.

Internt i Labour har Corbyn også en række seriøse udfordringer. Umiddelbart efter han var blevet valgt, var der rygter om et snarligt kup imod ham i form af krav fra hans kolleger i parlamentet om et nyt formandsvalg. Dette er foreløbigt udeblevet, bl.a. fordi de som måtte ønske et sådant hurtigt oprør ved, at Corbyn sandsynligvis ville blive valgt af medlemmerne igen. Da Corbyn blev valgt, stemte kun 14 af partiets 234 parlamentskolleger på ham (6% i modsætning til 60% af medlemmerne); en række af partiets fremtrædende parlamentarikere afslog at tage plads på *the front bench*, i skyggekabinettet, sammen med

⁴ YouGov-måling i Prospect Magazine, November 2015

ham, og nogle af dem der lod sig udnævne, har siden trukket sig. Så der eksisterer en alvorlig splittelse dels mellem Corbyn og en lille kernegruppe omkring ham og resten af parlamentsgruppen og mellem parlamentsgruppen og medlemmerne i Labour. Sagt på en anden måde er Corbyn på linje med flertallet af menige medlemmer, men stærkt uenig med de fleste af parlamentsmedlemmerne. Det problematiske i denne splittelse vil formentlig vise sig tydeligere, efterhånden som næste valg nærmer sig. Corbyn minder lidt om Cæsar omgivet af en række Brutus'er, som blot venter på det rette tidspunkt til at trække knivene frem.

Da Corbyn blev valgt som partileder, vidste han selvfølgelig godt, at der var disse meget forskellige opfattelser om den politiske linje i partiet. Han har imidlertid ikke haft stort held med at få disse forligt. Et eksempel herpå kom i december, hvor Underhuset skulle stemme om den konservative regerings forslag om at udvide det britiske bombeengagement i Irak til også at omfatte Islamisk Stat i Syrien. Corbyn har altid været erklæret krigsmodstander og bekendtgjorde, at han ville stemme imod. I første omgang krævede han, at hans linje skulle følges af alle de 234 Labour-medlemmer i parlamentet, men efter en del modstand og erklæringer fra fremtrædende medlemmer om, at de ville bryde partilinjen, besluttede han at give afstemningen fri. Da forslaget kom til afstemning, stemte omkring 80 Labour-medlemmer sammen med den konservative regering for at udvide bombeengagementet. Blandt disse var flere ministre i skygge-kabinetet, herunder udenrigsminister Hilary Benn.

I januar gennemførte Corbyn den første ommøblering af sit skygge-kabinet – kun knap fire måneder efter han havde udpeget dem. I tiden op til denne ommøblering var der stærke rygter om, at bl.a. Hilary Benn stod til fyring eller omplacering, fordi han var gået imod partiledelsen i Syrien-afstemningen. Han beholdt sin plads, men flere andre blev fyret, og atter andre forlod selv deres post. Selv om Corbyn bedyrede det modsatte,

blev denne ommøblering i skygge-kabinetet set som en form for hævn over afvigelse fra partilinjen i afstemningen. Det forhold at det opleves således, at Corbyn, som i hele sin karriere i parlamentet har været seriel rebel, ikke kunne tolerere dissens fra sin egen linje, har ikke forbedret hans status i parlamentsgruppen

De forskellige problemstillinger i Labour, som er skitseret ovenfor, er naturligvis først og fremmest Labours problem. De har måske ikke den store umiddelbare politiske betydning, idet De Konservative har en flertalsregering. I det lys er betydningen af Labours problemer uden for partiet nok primært, at de gør livet nemmere for De Konservative og formentlig vil gøre det nemmere for partiet at vinde også næste valg i 2010.

Der er dog formentlig også en anden konsekvens af Labours aktuelle problemer; i hvert fald hvis partiet ikke meget snart kommer til at fremstå mere enigt. Det er velkendt, at den konservative regering planlægger afholdelse af en folkeafstemning om fortsat britisk medlemskab af EU senest ved udgangen af 2017. Imidlertid betragter de fleste britiske iagttagere sandsynligheden for, at den kommer allerede i sensommeren eller efteråret 2016, som stor. To tredjedele af De Konservatives parlamentsmedlemmer, heriblandt flere fremtrædende ministre, tilkendegiver, at de vil stemme for britisk udmeldelse. Tilsvarende viser meningsmålinger blandt befolkningen stigende tilslutning til at stemme for udmeldelse. Corbyn og Labour har klart tilkendegivet, at de går ind for fortsat britisk medlemskab. Men et splittet Labour, som måske vil være mere optaget af interne forhold end af nationale spørgsmål, kan vise sig at være en svag aktør, når det drejer sig om at forsøge at overbevise befolkningen om, at Storbritanniens interesser er bedre tjent med forbliven i EU. Således kan et Labour, som ikke fuldt og helt kan bruge dets energi på at argumentere imod drømmerierne om en bedre fremtid for Storbritannien uden for EU, risikere at være medvirkende til, at den kamp tabes.